

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

9 Vtrùm emprio census, cum pacto, vt non poßit redimi, nisi ante vel post certum tempus, sit licita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Redimere eadem moneta.

moneta non esse mutandam. Secundò, Si vtrunque par erat dubium an esset augenda an minuenda. Tertio, Si certum erat aestimationem augendam, & emptor statuerat pecuniam suam in illud tempus seruare: tunc enim ratione damni, quod patitur, pecuniam illam tunc exponendo, potest tale pactum apponere. Quarto, Si tantu emerem quanti emi solent irredimibiles; tunc enim non teneor reuendere. vnde possum exigere vt eadem moneta redimat, si redimere voluerit. hoc tamen non habet locum in Belgio. nam Carolus V. in sua ordinatione, qua census irredimibiles vult posse redimi eodem pretio quo primùm venditi sunt, statuit vt id fiat ea moneta, & secundum eum valorem accepta, quem ipse vltimò imposuerat: non autem secundum valorem antiquum. Vbi tamen non vetat, quin si monetam valde excrefcere contigerit, possit redimi secundum eum valorem monetæ, quem pro tempore habuerit: non enim intendit venditores grauari, sed illis consulere.

50

Dico Secundò, Extra hos casus tale pactum non esse licitum. vnde si census redimibilis ematur pretio ordinario, & addatur pactum, vt venditor quando redimere voluerit, eadem moneta redimat, hoc pactum est iniuum, nec obligat in conscientia. Probat, quia emptor non dat nisi pretium census absolute considerati, v. g. 16. in singula, & præterea imponit venditori graue onus, magno pretio aestimabile; pro quo onere, neque dat quidquam, neque ipse vicissim aliquid incommodum æquale in se suscipit. ergo non est æqualitas inter emptorem & venditorem. Confirmatur, quia quando emptori vel rei imponitur aliquod onus a venditore, quod non requiritur ex vi contractus; potest emptor exigere compensationem: ergo similiter quando ab emptore venditori onus imponitur, potest venditor præter iustum pretium census, compensationem illius oneris exigere, vt sit æqualitas.

D V B I T A T I O I X.

Vtrum emptio census, cum pacto vt non possit redimi nisi ante vel post certum tempus, sit licita.

51
vt non possit redimi nisi ante certum tempus.

Respondeo & Dico Primò, Absolute licitum est emere censum cum pacto vt non possit redimi nisi intra certum tempus; (v. g. intra decennium) ita vt si intra illud tempus non redimatur a venditore, fiat irredimibilis. Ita Gabriel d. 15. q. 12. a. 2. conclus. 4. Sorus supra art. 3. Couar. l. 3. var. c. 8. n. 7. Medina de vsura, q. 15. dub. 1. §. Aduerte tamen. Probat, quia talis emptio nis exemplum habemus Letit. 25. v. 29. vbi dicitur, *Qui vendiderit domum intra vrbis muros, habebit licentiam redimendi, donec vnus impleatur annus. si non redemerit, & anni circulus fuerit enolutus, emptor possidebit eam & posteri eius in perpetuum, & redimi non poterit, etiam in Iubileo.* Secundò, Tale ius est certo pretio aestimabile: ergo iuste poterit eo vendi. Tertio, Licitum est emere censum irredimibilem absolute; ergo etiam licitum emere perpetuum irredimibilem sub illa conditione: nam illa conditio est in fauorem venditoris. Quarto, Quia sæpè potest esse iusta occasio tale pactum apponendi; vt si intra illud tempus occurrat

essent occasiones emendi res frugiferas, vel census irredimibiles, quæ putarentur non habenda postea; tunc enim ratione lucri cessantis, possit tale pactum apponere.

Notandum tamen, pretium talis census debere esse maius, quàm si semper maneret redimibilis; & minus, quàm si absolute esset irredimibilis, vt per se patet. Item quò tempus illud, quo libertas relinquatur, est longius, eò debet pretium esse minus; & quò tempus illud est breuius, eò debet esse maius; vt rectè notauit Medina.

Dico Secundò, Licitum etiam est emere censum cum pacto vt possit redimi post certum tempus, v. g. post decennium, ita vt ante redimi nequeat. Patet ex iisdem Auctoribus. ratio ferè est eadem: quia licitum est emere censum cum pacto vt perpetuò redimi possit, & cum pacto vt nunquam redimi possit; ergo etiam cum pacto, vt ante certum tempus non possit; post autem illud tempus possit. hic autem pretium eò maius esse debet, quò tempus est longius, quo redimere non licet; & eò minus, quò hoc tempus est breuius. quòd si tempus, quo non possit redimi, sit paucorum annorum, hoc onus plerumque est parui momenti.

D V B I T A T I O X.

Vtrum licita sit emptio census vtrunque redimibilis.

Suppono licitam esse emptioem census redimibilis ex parte venditoris: (id est, cum pacto, vt venditor possit redimere quando voluerit) tales enim sunt census, quos approbant Pontifices, vt infra dicemus. Sed difficultas est, Vtrum emptio talis census possit adici pactum in fauorem emptoris, nempe vt emptor possit illum reuendere, quando voluerit, vel resolueret contractum, recepto quod dedit.

Sorus l. 6. q. 5. art. 3. concl. 1. censet tale pactum esse vsurarium, ratio ipsius est, quia vbiunque datur pecunia cum pacto eandem rursus recipiendi & aliquid vltra fortem, illic vsura vel patet, vel latet: atqui hoc fit dum das 1000. aureos, ea lege vt quotannis recipias 50. donec refundat fortem, & vt reddat illam, quando petes: ergo.

Resp. tamen, contrariam sententiam esse probabilem, & speculatiuè verioem, hanc enim tenet Gabriel d. 15. q. 12. art. 2. conclus. 4. & art. 3. ad 3. contra 4. concl. Conradus q. 84. post 5. conclus. 5: Circa eam solutionem, & corollario primo, vbi docet, venditioni census posse apponi pactum multis modis, Primò, Vt neuter habeat potestatem resoluedi contractum. Secundò, Vt solus venditor habeat. Tertio, Vt solus emptor,

Quarto, Vt vterque, fructibus minimè in sortem computatis. Nec obstat quòd Gabriel in respon. ad 3. argumentum contra 4. conclus. addat: *Verum hoc dico recitatiuè & probabiliter. sciens quosdam DD. notabiles hac scripsisse. offero tamè ex animi peritorum.* Sic enim loqui solemus ad declinandam inuidiam, quando aliquid noui & receptæ opinionis aduertum ex nostra sententia profertur. quamuis ibi etiam aperte fateatur sententiam illam esse probabilem, & a notabilibus DD. teneri. Simile quid addit Conradus; sed argumenta eius qua in 5. concl. & in corol. 1. & 2. in-

52
Pretium huius census.

53
vt non possit redimi nisi post certum tempus.

54
Pretium.

55

Redimibilis ex parte emptoris.

56
Pactum venditioni census variè apponi potest.